

ТЕХНИКА АНКЕТИРАЊА У ФУНКЦИЈИ УКАЗИВАЊА ПЕДАГОШКЕ ИНСТРУКЦИЈЕ

Напред смо анализирали технике посматрања и интервјуисања у функцији ефикасније организације педагошко-инструктивног рада директора и његових сарадника. Поред поменутих техника веома корисно може послужити и техника анкетирања за прикупљање одређених података у циљу пружања квалитетније педагошке инструкције. Анкетом можемо прикупити драгоцене податке о ставовима ученика према школи; шта они цене а шта не цене код својих наставника; које примедбе имају на организацију наставног рада, које кризе и тешкоће имају у раду; информисаност наставника о могућностима примене појединих елемената савремене образовне технологије и сл.

Прикупљање података вршимо анкетним упитником.

Анкетни упитник је инструмент којим се могу евидентирати одређене појаве, испитивати општа обавештеност ученика о неком педагошком проблему или појави и истраживати мишљење ученика о неком педагошком феномену. Неки сматрају да се и ставови ученика могу испитивати анкетним упитником и интервјуом. Тако, на пример, Никола Рот наводи да је најбољи начин за испитивање ставова – скала којом се мере ставови. “Међутим, примена овога инструмента је сложена, захтева и дисциплину испитаника, а и њихова конструкција је сложена и доста приметна. Зато се чешће него скалама за мерење ставова, ставови испитују и истражују коришћењем упитника и интервјуа.”¹

Анкетни упитник се може користити у више сврха. Њим се могу прикупљати подаци у сврху унапређивања наставе, рада ученика и наставника, њиме се користи у истраживачке сврхе, приликом чега се прикупљају и сређују подаци којима се решава одређени научни проблем. Анкетни упитник може се користити у сврху васпитног деловања, односно васпитног рада са појединцем и групом, где се на основи прикупљених података конципирају поступци и средства васпитног деловања.

Упитник се може дефинисати као систематски утврђена и одређеном циљу усмерена листа питања на која васпитаник треба да да одговор, изнесе своје мишљење, или дâ свој став. Зато Рот с правом каже да је упитник “...према одређеним принципима изабран, према одређеним принципима формулисан и на одређен начин коришћен систем питања којима се желе изазвати одговори испитаника који ће пружити податке о проблему који се истражује”.²

Без истраживања наставе и сагледавања унутрашњих стања и конфликта код ученика, утврђивање односа ученика према раду и слично, није могуће успешно реализовати циљеве и задатке педагошко-инструктивне функције директора и његових сарадника у школи. Анкета је једна од погодних техника којима се повремено могу прикупити значајни подаци који могу послужити за указивање ваљаније педагошке инструкције.

Овде ћемо навести један упитник у виду скала о томе шта ученици цене а шта не цене код својих наставника.

1 Др Никола Рот, Основи социјалне психологије, Београд, 1972. стр. 404.

2 Др Никола Рот, Основи социјалне психологије, Београд, 1972. стр. 404.

У П И Т Н И К

о особинама које ученици цене а које не цене код својих професора

Пол: а) мушко б) женско
Успех: а) врлодобар б) одличан
Социјална средина: а) основно б) средње в) више г) високо

УПУТСТВО: Овим упитником желимо да сазнамо које особине цените а које не цените код својих наставника. Сем тога, желимо да сазнамо шта цените а шта не цените у организацији рада ове школе.

Уз постављање питања понуђени су одговори у виду петостепене скале

ВНЦ – веома не ценим

НЦ – не ценим

УЦ – углавном ценим

ЦН – ценим

ВЦ - веома ценим

Молимо да заокружите један од понуђених одговора

Особине личности наставника	ВНЦ	НЦ	УЦ	ЦН	ВЦ
1. Доброта, великодушност	1	2	3	4	5
2. Сталоженост, озбиљност	1	2	3	4	5
3. Отвореност	1	2	3	4	5
4. Пријатан, љубазан	1	2	3	4	5
5. Културан	1	2	3	4	5
6. Паметан	1	2	3	4	5
7. Сналажљив	1	2	3	4	5
8. Пажљив	1	2	3	4	5
9. Карактеран	1	2	3	4	5
10. Саосећајан	1	2	3	4	5
11. Није злопамтило	1	2	3	4	5
12. Да није љут	1	2	3	4	5
13. Скроман	1	2	3	4	5
14. Достојанствен	1	2	3	4	5
15. Искрен	1	2	3	4	5
А сада вас молим: које спољне особине цените код својих наставника					
1. Леп, пријатне спољашњости	1	2	3	4	5
2. Уредан, педантан	1	2	3	4	5

ОШ: _____

Особине личности наставника	ВНЦ	НЦ	УЦ	ЦН	ВЦ
3. Јак, снажан	1	2	3	4	5
4. Лепо обучен	1	2	3	4	5
5. Лепо се изражава	1	2	3	4	5
Које особине цените у односима наставник – ученик					
1. Да помаже ученицима	1	2	3	4	5
2. Да разуме ученике	1	2	3	4	5
3. Једнак према свима	1	2	3	4	5
4. Да није строг	1	2	3	4	5
5. Да воли ученике	1	2	3	4	5
6. Да је строг	1	2	3	4	5
7. Да подстиче ученике на рад	1	2	3	4	5
8. Да захтева рад и дисциплину	1	2	3	4	5
9. Да се културно понаша	1	2	3	4	5
10. Да има другарски однос према ученицима	1	2	3	4	5
11. Да не виче	1	2	3	4	5
12. Да не туче ученике	1	2	3	4	5
13. Да је објективан	1	2	3	4	5
14. Да је благ	1	2	3	4	5
15. Да цени ученике и њихов труд	1	2	3	4	5
16. Да разговара о проблемима ученика	1	2	3	4	5
17. Да је стрпљив према ученицима	1	2	3	4	5
18. Да не вређа ученике	1	2	3	4	5
19. Да није груб према ученицима	1	2	3	4	5
Молимо вас да процените особине као доброг предавача					
1. Да добро објашњава	1	2	3	4	5
2. Да више понавља	1	2	3	4	5
3. Да јасно и динамично излаже	1	2	3	4	5
4. Да мање излаже, а више упућује ученике да сами припреме из појединих тема	1	2	3	4	5

Сада вас молимо да процените особине наставника у школи као предавача:

Особине	Презиме и име наставника
1. Добро објашњава и занимљиво излаже не треба нико да нас присиљава да код ових наставника присуствујемо предавањима	
2. Морамо добро да се припремимо да познајемо материју да би смо добили пролазну оцену	
3. Наставници који имају оштар али правичан критеријум	
4. Наставници чија су предавања незанимљива, досадна	
5. Наведите наставнике код којих се темељно припремате за наставу	
6. Наведите наставнике које цените по укупним људским особинама	
7. Наведите наставнике које цените по особинама доброг предавача _____	
8. Издвојите пет наставника по укупним особинама и као човека и као наставника и поређајте их према ранг листи (на прво место најбољи, затим по редоследу својих квалитета)	
1. _____ 2. _____ 3. _____	
4. _____ 5. _____	
9. Сада наведите оне наставнике које по особинама не бисте желели да вам буду наставници	
1. _____ 2. _____ 3. _____	
4. _____ 5. _____	
10. А сада те молим да напишеш све што мислиш о раду школе, наставника, шта је добро а шта није, шта треба учинити да рад у школи буде што бољи	

Вредновање односа ученика према наставницима, према школи, раду требало би да буде чешће коришћено у школама. Било би неопходно сачинити више различитих инструмената за вредновање одржаних часова наставника од стране ученика.

То би послужило наставницима да коригују и свој однос у припремању и извођењу наставног процеса.

Указивање педагошко-инструктивне помоћи претпоставља добро познавање проблематике у оквиру које се врши жељено усмеравање наставничког рада, и познавање техника, процедура и метода саветодавног рада. Директор, приликом указивања педагошко-инструктивне и саветодавне помоћи, треба на прихватљив начин да изнесе недостатке и укаже помоћ наставницима, односно да се, у првом реду, ослони на добре, "светле" стране наставничког рада, па затим, да укаже на неке конкретне видове и могућности превазилажења слабости у том раду. Његова помоћ је ефикасна уколико је на време пружена, уколико је педагошки одмерена и добронамерна.

ОШ: _____